

Oslo 5. august 2019

Kulturdepartementet
v/ Nina Børge-Ask

Synspunkter på rammeverk for ny bibliotekstrategi

Norsk Bibliotekforening er positive til en ny nasjonal bibliotekstrategi. Her kommer noen generelle og noen konkret synspunkter på rammeverk og tiltak.

En ny nasjonal bibliotekstrategi kommer i kjølvannet av kulturmeldingen *Kulturens kraft*. Her understrekes det at *det er behov for en offensiv bibliotekpolitikk og strategien skal legge en plan for hvordan staten best kan medvirke til god utvikling av folkebibliotekene og inspirere kommunene til egen satsing*.

Bibliotekstrategien er en strategi for Nasjonalbiblioteket og rammeverket som er foreslått viser utelukkende Nasjonalbibliotekets oppgaver. Norsk Bibliotekforening ba i sitt innspill til både kulturmeldingen og strategien at oppgavefordeling og samhandling mellom forvaltningsnivåene må presiseres, slik at oppdrag og styringsdokumenter henger sammen. Norsk Bibliotekforening mener derfor at strategien i sterkere grad bør gi visjoner og inspirere til hele bibliotekfeltet, det vil si på «grasrotplan», de små og store kunnskapsinstitusjonene i lokalsamfunnet som skal bidra til folkeopplysning og dannelse for befolkningen. Kulturmeldingen gir overordnede kulturpolitiske mål om bibliotek som møteplass og kunnskapsarena og sier det er behov for en offensiv bibliotekpolitikk. Denne offensive bibliotekpolitikken skal også gjennomføres lokalt og regionalt. Norsk Bibliotekforening mener det er viktig at bibliotekpolitikken sees i sammenheng med den øvrige kulturpolitikken, og at strategien derfor bør si noe om samhandlingen med de nye regionene ut fra ønsket om å skape et større politisk engasjement for politikkområdet på alle forvaltningsnivå.

Mange av tiltakene som listes opp under felles infrastruktur er gode tiltak. Norsk Bibliotekforening vil minne departementet på at fylkene har tatt et stort ansvar for å koordinere tilgang til digitalt innhold i folkebibliotekene til nå, og at Nasjonalbiblioteket derfor bør gå i dialog med fylkene når de skal gjøre sine vurderinger framover.

Også når det gjelder Nasjonalbibliotekets rolle knyttet til kompetansedeling bør de i større grad samarbeide med fylkene, og ikke bare for det som gir kunnskap om og opplæring i bruken av nasjonale bibliotektjenester og nasjonal infrastruktur jf. Biblioteklovens § 6.

Foreningen savner tiltak om forskning på bibliotekfeltet. Det er behov for kulturforskning og statistikk som kan vise hvor viktig kunst og kultur er for samfunnet, altså samfunnsutviklingen. I kampen om kulturkronene er bibliotekene nødt for å argumentere mer kunnskapsbasert og vise til flere konkrete resultater som følge av økt satsing på bibliotekene.

Nasjonalbibliotekets arenamidler skapte mange bibliotekarrangement noe statistikken tydelig viser. Norsk Bibliotekforening er positive til at prosjektmidler øremerkes ulike formål.

Prosjektmidler har ikke nødvendigvis en varig effekt og de minste bibliotekene vil alltid slite med å gjøre seg gjeldene for prosjektmidler til tross for et ønske om lav terskel for å innvilge søknader. Hvor enkelt er det å være nyskapende med knappe stillingsressurser?

Ytterligere samarbeid og ressursutnyttelse er gode ideer og Norsk Bibliotekforening mener at prosjektmidler må brukes for å kunne få fram slike samarbeid, da ressursene til daglig er så knappe at overskudd til å gjennomføre denne typen mål som nyskapende formidlingsprosjekter, ikke er mulig.

Nasjonalbiblioteket skal sette i gang prosjekter knyttet til oppsøkende bibliotekvirksomhet for å nå fram til nye brukergrupper/lesere i skolen. Her ligger det muligheter i den mobile bibliotekvirksomheten (bibliotekbussene) og prosjekter kan også settes i sammenheng med *Den kulturelle skolesekken*. I tillegg minner vi om foreningens innspill til strategien om å opprette *et program for barne- og ungdomsbibliotekutvikling*.

Oslo kommune har gjennomført prosjekt om kombinasjonsbibliotek og gjør i disse dager et utredningsarbeid om Deichman og skolebibliotek. Det bør trekkes veksler på arbeid som allerede er gjort og gjennomføres om skolebibliotek. Her viser vi også til *Program for skolebibliotekutvikling* (NIFU rapport 4/2014) som ikke ble videreført. For å få en sammenhengende og koordinert politikk på skolebibliotek bør det i tillegg settes ned en gruppe som arbeider utover de ulike myndighetsgrensene, kunnskap og kultur.

Norsk Bibliotekforening er positiv til at Kulturrådet skal etablere et pilotprosjekt for å få skolebibliotek inn i innkjøpsordningen. Dette vil helt konkret bidra til at skolebibliotek får oppdatert litteratur å formidle. Norsk Bibliotekforening forutsetter at pilotprosjektet gjennomføres i både grunnskolen og i den videregående skolen.

Norsk Bibliotekforening mener det er uklart hvorfor Nasjonalbiblioteket skal lage et eget nettsted for å formidle Nasjonalbibliotekets samling til ungdomsskolen. Denne formidlingen hører hjemme i et fungerende skolebibliotek.

Når det gjelder en felles strømmeside for seminarer og andre faglige arrangement, bør det åpnes opp for andre enn bare bibliotekansatte.

Norsk Bibliotekforening mener det er positivt at Nasjonalbiblioteket skal fortsette sitt arbeid med fellestjenester og slik kunne frigjøre ressurser i bibliotekene. Det er også veldig bra at det er på plass en modell for kjøp og utlån av e-lydbøker. Denne modellen må også evalueres. Evalueringen av modellen for kjøp og utlån av e-bøker bør starte raskt.

Med vennlig hilsen
Norsk Bibliotekforening

Mariann Schjeide
leder